

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός γνωμοδότησης 44/2022
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Α΄)
Συνεδρίαση της 9^{ης} Μαΐου 2022**

Σύνθεση

Πρόεδρος: Στυλιανή Χαριτάκη, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Αντώνιος Τατσόπουλος, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Βασίλειος Καραγεώργος, Ευσταθία Τσαούση, Ιωάννα Λεμπέση, Παρασκευάς Χρυσοστομίδης, Φωτεινή Δεδούση, Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, Σπυριδων Μαυρογιάννης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Αναστάσιος Ράλλης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, Γ΄ Μονάδας με αριθμό πρωτοκόλλου 1062/Γ/2021/18.11.2021, όπως συμπληρώθηκε με τα έγγραφα της ίδιας Αρχής με αριθμό πρωτοκόλλου 36/Γ/2022/09.02.2022 163/Γ/2022/07.04.2022 αντίστοιχα.

Περίληψη ερωτήματος: Προκειμένου να κριθεί εάν, για τα στελέχη της ανώνυμης εταιρείας ΟΛΠ Α.Ε., συντρέχει περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων των περ. λδ ή/και λθ της παρ.1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003, ερωτάται:

- α) εάν η συγκεκριμένη εταιρεία συνιστά ελληνική επιχείρηση που συνάπτει δημόσιες συμβάσεις με τρίτους,
- β) εάν η υφιστάμενη μεταξύ της εταιρείας και του Ελληνικού Δημοσίου Σύμβαση Παραχώρησης περιλαμβάνεται στις δημόσιες συμβάσεις και

γ) εάν η εταιρεία «σχετίζεται» με συμβάσεις σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ).

Επί των παραπάνω ερωτημάτων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

1. Από το δίδόμενο από την ερωτώσα Αρχή ιστορικό, σε συνδυασμό με τα με αριθ. πρ. 36/Γ/2022/09.02.2022 και 163/Γ/2022/07.04.2022 διευκρινιστικά έγγραφα της ίδιας Αρχής και τα λοιπά σχετικά έγγραφα στοιχεία του ερωτήματος, προκύπτει ότι, κατά τη γνώμη της ερωτώσας Αρχής, η συναφθείσα μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΟΛΠ Α.Ε. από 24 Ιουνίου 2016 Σύμβαση Παραχώρησης που κυρώθηκε με τον ν.4404/2016 (*Για τη κύρωση της από 24 Ιουνίου 2016 τροποποίησης και κωδικοποίησης σε ενιαίο κείμενο της από 13 Φεβρουαρίου 2002 Σύμβασης Παραχώρησης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και της Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς ΑΕ και άλλες διατάξεις -ΦΕΚ 126/ Α/08.07.2016*) αποτελεί, ως εκ του αντικειμένου και του σκοπού της, δημόσια σύμβαση, κατά την έννοια των διατάξεων του ν.3213/2003, για την εφαρμογή των οποίων είναι αδιάφορο το γεγονός του χαρακτηρισμού της εταιρείας ως αμιγώς ιδιωτικής εταιρείας, καθώς και ότι η συγκεκριμένη σύμβαση αποτελεί Σύμβαση Παραχώρησης και όχι σύμβαση Σύμπραξης Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) .

2. Δεδομένου ότι υπάρχει διάσταση απόψεων μεταξύ της ερωτώσας Αρχής και της εταιρείας ΟΛΠ Α.Ε., ως προς την υποχρέωση της εταιρείας και των στελεχών αυτής για υποβολή δηλώσεων, κατά τα οριζόμενα στο ν.3213/2003 που αφορά στον έλεγχο της περιουσιακής κατάστασης των κατά τον νόμο αυτό υπόχρεων προσώπων, η Αρχή υπέβαλε το παρόν ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

Η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, η δήλωση και ο έλεγχος της περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων προσώπων.

3. Στο άρθρο 47, παρ. 1,2 και 3 του ν.4557/2018 «*Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες*» (Α΄ 139) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 47

Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

(άρθρο 32 παράγραφοι 1 και 3 της Οδηγίας 2015/849)

1. Η «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης», η οποία έχει συσταθεί με το άρθρο 7 του ν.3691/2008 μετονομάζεται σε «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες».

Σκοπός της Αρχής είναι:

α) η λήψη και εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,

β) ο προσδιορισμός των σχετιζόμενων με την τρομοκρατία προσώπων και η επιβολή χρηματοοικονομικών κυρώσεων σε βάρος τους και σε βάρος προσώπων που καθορίζονται με Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και των οργάνων του ή με Αποφάσεις και Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

γ) ο έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των προσώπων που αναφέρονται στην περίπτωση αα' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3213/2003 (Α' 309).

2. Η Αρχή απολαμβάνει διοικητικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας...

3. ...Η Αρχή εκπροσωπείται δικαστικώς και εξωδίκως από τον Πρόεδρό της, η δε εν γένει νομική και δικαστική υποστήριξη των υποθέσεων της και το γνωμοδοτικό έργο διεξάγεται από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ν.Σ.Κ.), σύμφωνα με τις διατάξεις του Οργανισμού του (ν. 3086/2002, Α'324) και ειδικότερα από το Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Οικονομικών.....».

4. Στα άρθρα 1,παρ.1,περ. λδ και λθ, 3,παρ.1 και 19 του ν.3213/2003 «Δήλωση και έλεγχος περιουσιακής κατάστασης βουλευτών, δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιόκτητων μέσων μαζικής ενημέρωσης και άλλων κατηγοριών προσώπων» (Α'309), όπως ισχύουν, ορίζονται, μεταξύ άλλων, ότι:

«Άρθρο 1

Υπόχρεοι σε δήλωση

1.Δήλωση της περιουσιακής τους κατάστασης, των συζύγων τους ή των προσώπων με τα οποία έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης και των ανήλικων τέκνων τους υποβάλλουν:

.....
λδ. Το προσωπικό της Ειδικής Γραμματείας Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, καθώς και οι Πρόεδροι, Διευθύνοντες Σύμβουλοι ή διαχειριστές των εταιριών του ιδιωτικού τομέα που μετέχουν σε τέτοιου είδους συμπράξεις...

λθ. Ο ιδιοκτήτης, οι εταίροι, οι βασικοί μέτοχοι, τα εκτελεστικά μέλη οργάνου διοίκησης και τα διευθυντικά στελέχη ελληνικών επιχειρήσεων που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, καθώς και τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία έχουν τη μόνιμη κατοικία τους στην Ελλάδα και φέρουν οποιαδήποτε από τις ανωτέρω ιδιότητες σε αλλοδαπές επιχειρήσεις που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, εφόσον το αντικείμενο τους υπερβαίνει τα αναφερόμενα στην περίπτωση ια' ποσά ανά περίπτωση, εξαιρουμένων των βασικών μετόχων και των μετόχων επιχειρήσεων που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις και είτε οι ίδιες είτε οι βασικοί μέτοχοι αυτών εμπίπτουν στις εξαιρέσεις από την υποχρέωση ονομαστικοποίησης της παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 (Α' 30).

Άρθρο 3

Όργανα και διαδικασία ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης

1. Οι δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων προσώπων της παραγράφου 1 του άρθρου 1 υποβάλλονται και ελέγχονται ως ακολούθως: «α... αα) των προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις ...λδ έως και λι, ...της παραγράφου 1 του άρθρου 1, στη Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.

Άρθρο 19

Δήλωση Οικονομικών Συμφερόντων

1.Οι υπόχρεοι σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης κατά το ν. 3213/2003 υποβάλλουν, στην ίδια προθεσμία, Δήλωση Οικονομικών Συμφερόντων των ιδίων, των συζύγων ή των προσώπων με τα οποία έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, η οποία περιλαμβάνει: α)...».

Οι Συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), οι δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών και οι συμβάσεις παραχώρησης

5. Στο άρθρο 1,παρ.1 και 2 και στο άρθρο 2 του ν. 3389/2005 «Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα» (Α'232) ,όπως ισχύει, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1

Έννοια σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

1. Έννοια Συμπράξεων

Για τους σκοπούς του νόμου αυτού, "Δημόσιοι Φορείς" νοούνται οι ακόλουθοι: (α) το Δημόσιο, (β) οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και οι τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων, (γ) τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, (δ) οι ανώνυμες εταιρείες των οποίων το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκει στους ανωτέρω υπό (α) έως (γ) φορείς ή σε άλλη ή άλλες ανώνυμες εταιρείες που υπάγονται στην παρούσα περίπτωση.

2. Οι ανωτέρω Δημόσιοι Φορείς μπορούν σε τομείς της αρμοδιότητάς τους να συνάπτουν έγγραφες συμβάσεις συνεργασίας από επαχθή αιτία ("Συμβάσεις Σύμπραξης") με νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα ("Ιδιωτικοί Φορείς") για την εκτέλεση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών ("Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα" ή "Συμπράξεις"). 3...4.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι Συμπράξεις μπορούν να υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 4, εφόσον πληρούν σωρευτικά τις κατωτέρω προϋποθέσεις:

(α) έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Δημόσιων Φορέων με βάση διάταξη νόμου ή σύμβαση ή το καταστατικό τους,

(β) προβλέπουν ότι οι Ιδιωτικοί Φορείς, έναντι ανταλλάγματος που καταβάλλεται εφάπαξ ή τμηματικά από τους Δημόσιους Φορείς ή τους τελικούς χρήστες των έργων ή υπηρεσιών αυτών, αναλαμβάνουν ουσιώδες μέρος των κινδύνων που συνδέονται με τη χρηματοδότηση, την κατασκευή, τη διαθεσιμότητα ή τη ζήτηση του αντικειμένου της Σύμπραξης και των συναφών κινδύνων όπως, ενδεικτικά, το διαχειριστικό και τον τεχνικό κίνδυνο,

(γ) προβλέπουν ότι η χρηματοδότηση, εν όλω ή εν μέρει, της κατασκευής των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών θα γίνει με κεφάλαια και πόρους που εξασφαλίζουν οι Ιδιωτικοί Φορείς και

δ) Το συνολικό συμβατικό προϋπολογιζόμενο κόστος της υλοποίησης του αντικείμενου της Σύμπραξης δεν υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων εκατομμυρίων (500.000.000) ευρώ χωρίς συνυπολογισμό του αναλογούντος Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

2. Με ομόφωνη απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα του άρθρου 3 είναι δυνατή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η υπαγωγή Συμπράξεων στις διατάξεις του νόμου αυτού χωρίς να συντρέχει μία ή περισσότερες από τις προϋποθέσεις των εδαφίων (β) έως και (δ) της παραγράφου 1.

3. Δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο Σύμπραξης οι δραστηριότητες που κατά το Σύνταγμα ανήκουν άμεσα και αποκλειστικά στο Κράτος και ιδίως η εθνική άμυνα, η αστυνόμευση, η απονομή της δικαιοσύνης και η εκτέλεση των ποινών που επιβάλλονται από τα αρμόδια δικαστήρια.».

6. Το π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ « περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Νοεμβρίου 2005 » / Α'64 (καταργηθέν με την παράγραφο 1 περ. 60 του άρθρου 377 του Ν. 4412/2016) όριζε, πλην άλλων, τα ακόλουθα :

« Άρθρο 2

Ορισμοί (άρθρο 1 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος, εφαρμόζονται οι ορισμοί που παρατίθενται στις παραγράφους 2 έως 14.

2. α) "Δημόσιες συμβάσεις" είναι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του παρόντος.

β) "Δημόσιες συμβάσεις έργων" είναι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση, είτε συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση,

εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα I ή ενός έργου, είτε ακόμη την πραγματοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, ενός έργου το οποίο ανταποκρίνεται στις επακριβώς οριζόμενες από την αναθέτουσα αρχή ανάγκες. Ως "έργο", νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού που προορίζεται να πληροί αυτό καθαυτό μια οικονομική ή τεχνική λειτουργία.

γ) "Δημόσιες συμβάσεις προμηθειών" είναι δημόσιες συμβάσεις, πλην αυτών του στοιχείου β), οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο την προμήθεια προϊόντων και καλύπτει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, θεωρείται ως "δημόσια σύμβαση προμηθειών".

δ) "Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών" είναι δημόσιες συμβάσεις, πλην των δημοσίων συμβάσεων έργων ή προμηθειών, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την παροχή των υπηρεσιών που αναφέρονται στο Παράρτημα II.

Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο ταυτοχρόνως προϊόντα και υπηρεσίες που αναφέρονται στο Παράρτημα II, θεωρείται ως "δημόσια σύμβαση υπηρεσιών", εφόσον η αξία των συγκεκριμένων υπηρεσιών υπερβαίνει την αξία των προϊόντων που περιλαμβάνονται στη σύμβαση.

Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο υπηρεσίες που αναφέρονται στο Παράρτημα II και η οποία δεν περιλαμβάνει δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα I παρά μόνο παρεμπιπτόντως σε σχέση με το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, θεωρείται ως δημόσια σύμβαση υπηρεσιών.

3. "Σύμβαση παραχώρησης δημοσίων έργων" είναι μια σύμβαση η οποία παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά με μια δημόσια σύμβαση έργων, εκτός από το γεγονός ότι το εργολαβικό αντάλλαγμα συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης του έργου είτε στο δικαίωμα αυτό, σε συνδυασμό με καταβολή αμοιβής.

4. "Σύμβαση παραχώρησης υπηρεσιών" είναι μια σύμβαση η οποία παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά με μια δημόσια σύμβαση υπηρεσιών, εκτός από το γεγονός ότι το εργολαβικό αντάλλαγμα συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης της υπηρεσίας είτε στο δικαίωμα αυτό σε συνδυασμό με την καταβολή αμοιβής.

5. ...

6. ...

7. ...

8. ...

9. "Αναθέτουσες αρχές" είναι το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου και οι ενώσεις μίας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Ως "οργανισμός δημοσίου δικαίου", νοείται κάθε οργανισμός:

α) ο οποίος έχει συσταθεί με συγκεκριμένο σκοπό την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν εμπίπτουν στον βιομηχανικό ή εμπορικό τομέα.

β) ο οποίος έχει νομική προσωπικότητα, και

γ) η δραστηριότητα του οποίου χρηματοδοτείται κατά το μεγαλύτερο μέρος από το κράτος, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, ή η διαχείριση του οποίου υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς, ή του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών του διοικητικού, του διευθυντικού ή του εποπτικού συμβουλίου, διορίζεται από το κράτος, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Οι οργανισμοί και οι κατηγορίες οργανισμών δημοσίου δικαίου που πληρούν τα κριτήρια τα οποία απαριθμούνται στο δεύτερο εδάφιο σημεία α), β) και γ), παρατίθενται στο Παράρτημα ΙΙΙ. Οι σχετικοί πίνακες μπορούν να εμπλουτίζονται με την προσθήκη και άλλων οργανισμών ή κατηγοριών οργανισμών δημοσίου δικαίου.

10. ...

11. ....».

Στο προαναφερθέν Παράρτημα ΙΙΙ, υπό τον τίτλο

« ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 2 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 9, ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΔΑΦΙΟ » , προσδιορίζονται οι κατηγορίες των οργανισμών δημοσίου δικαίου, ανά κράτος μέλος, ειδικότερα δε για την Ελλάδα, ως εξής:

«...ΙV. - ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Κατηγορίες

α) Οι δημόσιες επιχειρήσεις και δημόσιοι φορείς.

β) Τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικά, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, από κρατικούς πόρους κατά το 50 % τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού των ή των οποίων το εταιρικό κεφάλαιο ανήκει κατά 51 % τουλάχιστον στο κράτος.

γ) Τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, σε φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης οποιασδήποτε βαθμίδας, συμπεριλαμβανομένης της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ), σε τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων, καθώς και σε δημόσιες επιχειρήσεις και δημόσιους φορείς, και σε υπό το στοιχείο β) νομικά πρόσωπα, ή επιχορηγούνται τακτικά από αυτά, κατά το 50 % τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού των, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις ή με το καταστατικό τους, ή τα προαναφερόμενα νομικά πρόσωπα που κατέχουν τουλάχιστον το 51 % του εταιρικού κεφαλαίου αυτών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.».

7. Ο νόμος 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ» (Α' 147) , όπως ισχύει, προβλέπει στα άρθρα 1 και 2, τα ακόλουθα:

«Άρθρο 1

Αντικείμενο - Πεδίο Εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος αποτελούν προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις: α) της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ (L94), όπως διορθώθηκε (L135/24.5.2016), β) της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις προμήθειες φορέων, που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση Οδηγίας 2004/17/ΕΚ και γ) της Οδηγίας 89/665/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1989 και της 92/13/ΕΚ του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 1992, όπως τροποποιήθηκαν με την Οδηγία 2007/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2007 και τα άρθρα 46 και 47 της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ.

2. Ο παρών νόμος θεσπίζει κανόνες: α) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου I (άρθρα 2 έως 221), β) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου II (άρθρα 2 και 222 έως 338), γ) για τη διακυβέρνηση, οι οποίοι εφαρμόζονται, σύμφωνα με το Βιβλίο III (άρθρα 339 έως 344), από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς και δ) για την έννομη προστασία κατά τη σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV (άρθρα 345 έως 374). Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 έως 7, σε όλες τις συμβάσεις των περιπτώσεων α` και β`, ανεξαρτήτως είδους και εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 116 έως 128 εφαρμόζονται αποκλειστικά στις συμβάσεις των περιπτώσεων α` της παραγράφου 2 με εκτιμώμενη αξία κάτω των ορίων του άρθρου 5. Οι διατάξεις των άρθρων 326 έως 333 εφαρμόζονται αποκλειστικά στις συμβάσεις των περιπτώσεων β` της παραγράφου 2 με εκτιμώμενη αξία κάτω των ορίων του άρθρου 235.

4. Οι διατάξεις των άρθρων 134 έως 181 εφαρμόζονται στην εκτέλεση συμβάσεων έργων των περιπτώσεων α` και β` της παραγράφου 2, συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του Κεφαλαίου I του Μέρους Β` του Βιβλίου I (άρθρα 129 έως 133) και του Μέρους Β` του Βιβλίου II (άρθρα 335 έως 338).

5. Οι διατάξεις των άρθρων 182 έως 199 εφαρμόζονται στην εκτέλεση συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών των περιπτώσεων α` και β` της παραγράφου 2, συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του Κεφαλαίου I του Μέρους Β` του Βιβλίου I (άρθρα 129 έως 133) και του Μέρους Β` του Βιβλίου II (άρθρα 335 έως 338).

6. Οι διατάξεις των άρθρων 200 έως 220 εφαρμόζονται στην εκτέλεση συμβάσεων προμηθειών και γενικών υπηρεσιών των περιπτώσεων α` και β` της παραγράφου 2, συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του Κεφαλαίου I του Μέρους Β` του Βιβλίου I (άρθρα 129 έως 133) και του Μέρους Β` του Βιβλίου II (άρθρα 335 έως 338).

7. Κατά τη σύναψη συμβάσεων των περιπτώσεων α` και β` της παραγράφου 2, που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), σύμφωνα με το ν. 3389/2005 (Α` 232) δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 2, της παραγράφου 7 του άρθρου 4, των εδαφίων β` και γ` της παραγράφου 7 του άρθρου 6, των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 14, των εδαφίων δ`, ε` και στ` της παραγράφου 2 του άρθρου 19, της παραγράφου 10 του άρθρου 39, του άρθρου 44, των παραγράφων 6 έως 8 του άρθρου 45, τα άρθρα 49 έως 53, των παραγράφων 7 έως 9 του άρθρου 54, της παρ. 5 του άρθρου 57, των άρθρων 68, 72, 76 και 77, των στοιχείων ε` έως στ` της παραγράφου 2 και των παραγράφων 4, 5, 6 και 11 έως 16 του άρθρου 86, των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 87, της παραγράφου 6 του άρθρου 88, των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 90, των στοιχείων α`, ζ` και η` της παραγράφου 1 του άρθρου 91, των άρθρων 92 έως 100, 103 έως 105, των παραγράφων 6 και 7 του άρθρου 106, των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 118, της παραγράφου 3 του άρθρου 123, των άρθρων 124 έως 126, [128 έως] 129, της παραγράφου 2 του άρθρου 133, των άρθρων 134 έως 220, των παραγράφων 8 έως 11 του άρθρου 221, του άρθρου 281, της παραγράφου 7 του άρθρου 282, των άρθρων 298 και 302, της παραγράφου 7 του άρθρου 313, των άρθρων 315 και 316, της παραγράφου 7 του άρθρου 317, καθώς και του άρθρου 334. Κατά τη σύναψη των συμβάσεων αυτών εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του ν. 3389/2005.

8. Για την ανάθεση Συμβάσεων του Αναπτυξιακού Προγράμματος Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας του ν. 4799/2021 (Α` 78), που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται:

α) η παρ. 2 του άρθρου 14, σχετικά με την υποχρέωση προηγούμενης σύμφωνης γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων έργων της Ε.Κ.Α.Α.,

β) η παρ. 4 του άρθρου 105, σχετικά με την πρόσκληση για σύναψη σύμβασης,

γ) οι παρ. 7 έως και 12 του άρθρου 221, σχετικά με τη σύνθεση των συλλογικών οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων,

δ) το άρθρο 221Α, σχετικά με τις προθεσμίες, εντός των οποίων οι επιτροπές διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης ολοκληρώνουν το έργο τους, καθώς και

ε) η παρ. 4 του άρθρου 316, σχετικά με την πρόσκληση για σύναψη σύμβασης.

Άρθρο 2

Ορισμοί - Εξουσιοδοτική διάταξη

(άρθρα 2 και 33 παρ. 1 εδάφιο έκτο της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 και

β) ως «αναθέτοντες φορείς» νοούνται οι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224,

2) ...

3) ...

4) ως «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» νοούνται οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

α) έχουν συσταθεί για τον συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα,

β) έχουν νομική προσωπικότητα και

γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή η διαχείριση των οποίων υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου,

δ) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την εκπόνηση μελετών, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών».

8. Ο νόμος 4413/2016 «Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης-Εναρμόνιση με την οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση των συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L94/1/28.3.2014) και άλλες διατάξεις.» (Α'148), όπως ισχύει, προβλέπει στα άρθρα 2,3,4,5 και 224 τα ακόλουθα:

«Άρθρο 2

Ορισμοί

(άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Για τους σκοπούς του παρόντος, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1.Ως «συμβάσεις παραχώρησης» νοούνται συμβάσεις παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών, ως ορίζονται στα στοιχεία α` και β`:

α. Ως «σύμβαση παραχώρησης έργων» νοείται η σύμβαση εξ επαχθούς αιτίας που συνάπτεται εγγράφως μέσω της οποίας μία ή περισσότερες αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς αναθέτουν την εκτέλεση έργων σε έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς, το δε αντάλλαγμα για αυτή συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης των έργων τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης είτε στο δικαίωμα αυτό μαζί με την καταβολή πληρωμής.

β. Ως «σύμβαση παραχώρησης υπηρεσιών» νοείται η σύμβαση εξ επαχθούς αιτίας που συνάπτεται εγγράφως μέσω της οποίας μία ή περισσότερες αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς αναθέτουν την παροχή και διαχείριση υπηρεσιών, εκτός από την εκτέλεση έργων που αναφέρεται στο σημείο α` σε έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς, το δε αντάλλαγμα για αυτήν συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης των υπηρεσιών τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης, είτε στο δικαίωμα αυτό μαζί με την καταβολή πληρωμής. Η ανάθεση σύμβασης παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών συνεπάγεται τη μεταβίβαση στον παραχωρησιούχο του λειτουργικού κινδύνου που απορρέει από την εκμετάλλευση των εν λόγω έργων ή υπηρεσιών και ο οποίος συμπεριλαμβάνει κίνδυνο ζήτησης ή προσφοράς ή αμφοτέρους. Ο παραχωρησιούχος θεωρείται ότι αναλαμβάνει τον λειτουργικό κίνδυνο όταν, υπό φυσιολογικές συνθήκες λειτουργίας, δεν υπάρχει εγγύηση για την απόσβεση της επένδυσης ή των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν κατά την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης

παραχώρησης. Το τμήμα του κινδύνου που μεταβιβάζεται στον παραχωρησιούχο περιλαμβάνει την πραγματική έκθεση στις αστάθμητες συνθήκες της αγοράς, που συνεπάγεται ότι οποιαδήποτε πιθανή εκτιμώμενη απώλεια του παραχωρησιούχου δεν πρέπει να είναι απλώς ονομαστική ή αμελητέα.

Άρθρο 3

Αναθέτουσες Αρχές

(άρθρο 6 της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος, «αναθέτουσες αρχές» είναι το κράτος, οι τοπικές ή περιφερειακές αρχές, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου, οι ενώσεις που απαρτίζονται από μία ή περισσότερες από τις προαναφερόμενες αρχές, οργανισμούς ή ενώσεις, πλην εκείνων που ασκούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα II και αναθέτουν σύμβαση παραχώρησης για την άσκηση μίας από τις εν λόγω δραστηριότητες.

4. «Οργανισμοί δημοσίου δικαίου» είναι οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

α) έχουν συσταθεί για το συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα,

β) έχουν νομική προσωπικότητα, και

γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, ή η διαχείριση των οποίων υπόκειται σε εποπτεία από τους ανωτέρω οργανισμούς ή αρχές, ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Άρθρο 4

Αναθέτοντες Φορείς (άρθρο 7 της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος, ως «αναθέτοντες φορείς» νοούνται οι φορείς που ασκούν μία από τις δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II και

αναθέτουν σύμβαση παραχώρησης για την άσκηση μίας από τις εν λόγω δραστηριότητες. Πρόκειται συγκεκριμένα για:

α) κρατικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, οργανισμούς δημοσίου δικαίου, ενώσεις που απαρτίζονται από μία ή περισσότερες από τις προαναφερόμενες

αρχές ή έναν ή περισσότερους από τους προαναφερόμενους οργανισμούς δημοσίου δικαίου,

β) δημόσιες επιχειρήσεις όπως ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου,

γ) φορείς οι οποίοι δεν εμπίπτουν στα στοιχεία α` και β` της παρούσας παραγράφου αλλά λειτουργούν επί τη βάσει ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων τα οποία εκχωρούνται για την άσκηση μίας από τις δραστηριότητες που ορίζονται στο Παράρτημα II.

2. Φορείς στους οποίους έχουν εκχωρηθεί ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα μέσω διαδικασίας στην οποία έχει διασφαλιστεί επαρκής δημοσιότητα και στην περίπτωση που η εκχώρηση των εν λόγω δικαιωμάτων βασίστηκε σε αντικειμενικά κριτήρια δεν συνιστούν «αναθέτοντες φορείς» κατά την έννοια του στοιχείου γ` της παραγράφου 1. Οι διαδικασίες αυτές περιλαμβάνουν:

α) Διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού σύμφωνα με τις διατάξεις με τις οποίες εναρμονίζεται η νομοθεσία στην Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 94), στην Οδηγία 2014/25/ΕΕ (ΕΕ L 94), καθώς και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3978/ 2011 (Α`137) ή με τις διατάξεις του παρόντος.

β) Διαδικασίες σύμφωνα με άλλες νομοθετικές πράξεις της Ένωσης, που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα III, οι οποίες διασφαλίζουν ικανοποιητική εκ των προτέρων διαφάνεια για τη χορήγηση αδειών με βάση αντικειμενικά κριτήρια.

3. Ως «δημόσια επιχείρηση» νοείται κάθε επιχείρηση επί της οποίας οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ασκούν άμεσα ή έμμεσα δεσπόμενη επιρροή λόγω κατοχής της κυριότητας της επιχείρησης, χρηματοοικονομικής συμμετοχής ή βάσει των κανόνων που διέπουν την επιχείρηση.

Η δεσπόμενη επιρροή εκ μέρους των αναθετουσών αρχών τεκμαίρεται σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις, κατά τις οποίες οι εν λόγω αρχές, άμεσα ή έμμεσα:

α) κατέχουν την πλειοψηφία του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της επιχείρησης,

β) ελέγχουν την πλειοψηφία των ψήφων που συνδέονται με τις μετοχές που εκδίδει η επιχείρηση,

γ) μπορούν να διορίζουν περισσότερα από τα μισά μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου της επιχείρησης.

Άρθρο 5

Δικαίωμα σύναψης σύμβασης παραχώρησης - αρχή της ελεύθερης διαχείρισης από τις δημόσιες αρχές

(άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

1. Ο παρών νόμος δεν θίγει την αρχή της ελεύθερης διοίκησης εκ μέρους των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών σύμφωνα με το εθνικό και το ενωσιακό δίκαιο. Οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς διαθέτουν τη διακριτική ευχέρεια να επιλέγουν τη βέλτιστη μέθοδο για την εκτέλεση των έργων ή παροχή των υπηρεσιών προς το σκοπό της διασφάλισης υψηλού επιπέδου ποιότητας, ασφάλειας και οικονομικής προσιτότητας, ίσης μεταχείρισης και της προώθησης της καθολικής πρόσβασης και των δικαιωμάτων των χρηστών, ιδίως δε των ατόμων με αναπηρία, στις δημόσιες υπηρεσίες. Οι εν λόγω αρχές μπορούν να επιλέξουν να εκτελούν τα καθήκοντα δημόσιου συμφέροντος που τους ανατίθενται είτε ιδίως πόροις ή σε συνεργασία με άλλες δημόσιες αρχές ή να τα αναθέτουν σε οικονομικούς φορείς, μέσω δημοσίων συμβάσεων ή συμβάσεων έργων, προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, υπό την έννοια των διατάξεων με τις οποίες εναρμονίζεται η νομοθεσία στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ ή 2014/25/ΕΕ, ή υπό την έννοια των συμβάσεων παραχώρησης του παρόντος νόμου.

2. Ο παρών νόμος δεν θίγει τις κείμενες διατάξεις που ρυθμίζουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς των δημοσίων επιχειρήσεων και, ιδίως, δεν επιβάλλει την ιδιωτικοποίηση δημοσίων επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες στο κοινό.

3. Συμβάσεις παραχώρησης έργων και υπηρεσιών του παρόντος νόμου μπορούν να συνάπτονται και να εκτελούνται ως συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), του Ν. 3389/2005 (Α` 232), οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται συμπληρωματικά κατά το μέρος που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 224

Αναθέτοντες φορείς

(άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338) αναθέτοντες φορείς είναι εκείνοι οι οποίοι:

α) είναι αναθέτουσες αρχές ή δημόσιες επιχειρήσεις, οι οποίες ασκούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 228 έως 234·

β) αν δεν είναι αναθέτουσες αρχές ή δημόσιες επιχειρήσεις, ασκούν, μεταξύ των δραστηριοτήτων τους, κάποια από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 228 έως 234 ή συνδυασμό τέτοιων δραστηριοτήτων και λειτουργούν επί τη βάση ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων τα οποία εκχωρεί αρμόδια αρχή της Ελλάδας.

2. Ως «δημόσια επιχείρηση» νοείται κάθε επιχείρηση στην οποία οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ασκούν, άμεσα ή έμμεσα, δεσπόμενη επιρροή λόγω κυριότητας, χρηματοδοτικής συμμετοχής ή των κανόνων που τη διέπουν. Η δεσπόμενη επιρροή εκ μέρους των αναθετουσών αρχών τεκμαίρεται σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις στις οποίες οι εν λόγω αρχές, άμεσα ή έμμεσα:

α) κατέχουν την πλειοψηφία του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της επιχείρησης ή

β) ελέγχουν την πλειοψηφία των ψήφων που συνδέονται με τις μετοχές που εκδίδει η επιχείρηση ή γ) μπορούν να διορίζουν περισσότερα από τα μισά μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου της επιχείρησης.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, «ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα» νοούνται τα δικαιώματα που εκχωρούνται από αρμόδια αρχή της Ελλάδας μέσω οιασδήποτε διάταξης νόμου ή διοικητικής πράξης που έχει ως αποτέλεσμα να περιορίζει την άσκηση των δραστηριοτήτων οι οποίες ορίζονται στα άρθρα 228 έως 234 σε έναν ή περισσότερους φορείς, και η οποία επηρεάζει ουσιωδώς την ικανότητα άλλων φορέων να ασκούν τέτοιου είδους δραστηριότητα.

Τα δικαιώματα που έχουν εκχωρηθεί μέσω διαδικασίας στην οποία έχει διασφαλιστεί επαρκής δημοσιότητα και στην περίπτωση που η εκχώρηση των εν λόγω δικαιωμάτων βασίστηκε σε αντικειμενικά κριτήρια δεν συνιστούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου.

Οι διαδικασίες αυτές περιλαμβάνουν:

α) διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, σύμφωνα με το Βιβλίο Ι (άρθρα 3 έως 221), το ν. 3978/2011, τις

διατάξεις με τις οποίες εναρμονίζεται η νομοθεσία στην Οδηγία 2014/23/ΕΕ ή το παρόν Βιβλίο (άρθρα 222 έως 338)·

β) διαδικασίες, σύμφωνα με άλλες νομοθετικές πράξεις της Ένωσης, που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ του Προσαρτήματος Β', οι οποίες διασφαλίζουν ικανοποιητική εκ των προτέρων διαφάνεια για τη χορήγηση αδειών με βάση αντικειμενικά κριτήρια.» .

Η Σύμβαση Παραχώρησης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και Ο.Λ.Π. Α.Ε. και σχετικές διατάξεις.

9. Στο ν.4404/2016 «Για την κύρωση της από 24 Ιουνίου 2016 τροποποίησης και κωδικοποίησης σε ενιαίο κείμενο της από 13 Φεβρουαρίου 2022 Σύμβασης Παραχώρησης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και της Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς ΑΕ και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα στο άρθρο 1, όπως ισχύει, μετά τον ν. 4838/2021 «Κύρωση συμφωνίας τροποποίησης της από 24.6.2016 Σύμβασης Παραχώρησης που τιτλοφορείται “Σύμβαση Παραχώρησης σχετικά με τη χρήση και την εκμετάλλευση ορισμένων χώρων και περιουσιακών στοιχείων εντός του Λιμένος Πειραιώς μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της “ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.”». (Α'180), με τον οποίο κυρώθηκε η από 22.09.2021 τροποποίηση της Σύμβασης Παραχώρησης, αναφέρονται, πλην άλλων, τα ακόλουθα:

«Άρθρο 1 Κύρωση της Σύμβασης Παραχώρησης.

Α. Κυρώνεται και αποκτά ισχύ τυπικού νόμου, από κοινού με τα προσαρτήματα αυτής, η από 24-6-2016 σύμβαση, που τιτλοφορείται “Σύμβαση Παραχώρησης σχετικά με τη Χρήση και την Εκμετάλλευση Ορισμένων Χώρων και Περιουσιακών Στοιχείων εντός του Λιμένος Πειραιώς” και η οποία συνήφθη μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της “Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.”, η οποία κρίνεται συμφέρουσα και επωφελής στην ελληνική γλώσσα.

Β. Το περιεχόμενο της κυρούμενης Σύμβασης έχει κατά λέξη ως εξής:...

ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ

...ΕΠΕΙΔΗ:

(Α).....

(B) Ο ΟΛΠ είναι το νομικό πρόσωπο, που έχει αναλάβει τη διοίκηση και τη λειτουργία του Λιμένα Πειραιά. Συστάθηκε ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου δυνάμει του Νόμου 4748/1930, ο οποίος αναμορφώθηκε με τον Αναγκαστικό Νόμο 1559/1950 και κυρώθηκε με τον Νόμο 1630/1951, όπως έκαστος τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα. Το 1999, ο ΟΛΠ μετασχηματίστηκε σε μετοχική εταιρία (ανώνυμη εταιρεία).

(Γ) Σύμφωνα με τις εξουσιοδοτικές διατάξεις που περιέχονται στο Άρθρο τριακοστό πέμπτο (35) του Νόμου 2932/2001 (ΦΕΚ Α` 145/27.7.2001), το Ελληνικό Δημόσιο και ο ΟΛΠ συνήψαν στις 13 Φεβρουάριου 2002 σύμβαση παραχώρησης (Σύμβαση τον 2002). Με τη Σύμβαση του 2002, το Ελληνικό Δημόσιο παραχώρησε στον ΟΛΠ το αποκλειστικό δικαίωμα χρήσης και εκμετάλλευσης των γηπέδων, των κτιρίων και υποδομών που συμπεριλαμβάνονται στον Λιμένα Πειραιά, για αρχική διάρκεια σαράντα (40) ετών, υπό τους εκεί ειδικότερα διαλαμβανόμενους όρους και συμφωνίες. Ορισμένες τροποποιήσεις στη Σύμβαση του 2002, συμπεριλαμβανομένης της παράτασης της διάρκειας της παραχώρησης κατά δέκα (10) έτη, εγκρίθηκαν για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει κοινής υπουργικής απόφασης στις 19 Νοεμβρίου 2008 (ΦΕΚ Β` 2372/21.11.2008). Οι τροποποιήσεις που συμφωνήθηκαν περιελήφθησαν σε πρόσθετη στη Σύμβαση του 2002 πράξη, που υπογράφηκε μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του ΟΛΠ στις 18 Νοεμβρίου 2008 (η Προσθήκη τον 2008). Στη συνέχεια, η Σύμβαση του 2002, όπως τροποποιήθηκε από την Προσθήκη του 2008 (από κοινού, η Υφιστάμενη Σύμβαση Παραχώρησης), κυρώθηκε δυνάμει των Άρθρων 1 και 3 του Νόμου 3654/2008 (ΦΕΚ Α` 57/3.4.2008).

(Δ) Στις 25 Νοεμβρίου 2008, ο ΟΛΠ συνήψε σύμβαση παραχώρησης (η Σύμβαση ΣΕΠ του 2008) με την εταιρεία «Σταθμός Εμπορευματοκιβωτίων Πειραιά Α.Ε.» (ΣΕΠ) ως παραχωρησιούχο και την Cosco Pacific Limited (Cosco Pacific) ως εγγυητή. Ακολούθως, η Σύμβαση ΣΕΠ του 2008 κυρώθηκε δυνάμει του Άρθρου 1 του Ν. 3755/2009 (ΦΕΚ Α` 52/30.3.2009). Στις 26 Ιουλίου 2011, ο ΟΛΠ και η ΣΕΠ συμφώνησαν να προβούν σε τροποποίηση της Σύμβασης ΣΕΠ του 2008 (Τροποποίηση ΣΕΠ του 2011), η οποία επίσης κυρώθηκε στη συνέχεια δυνάμει του Άρθρου 327 του Νόμου 4072/2012 (ΦΕΚ Α` 86/11.4.2012). Στις 30 Αυγούστου 2013, ο ΟΛΠ και η ΣΕΠ συμφώνησαν τον διακανονισμό ορισμένων θεμάτων για τα οποία υπήρχε αντιδικία μεταξύ

του ΟΛΠ και της ΣΕΠ (ο Διακανονισμός ΣΕΠ). Ο Διακανονισμός ΣΕΠ προβλέπει, μεταξύ άλλων, την αναστολή των εγγυημένων ανταλλαγμάτων παραχώρησης που είχαν συμφωνηθεί στο πλαίσιο της Σύμβασης ΣΕΠ του 2008, όπως τροποποιήθηκε, καθώς και επέκταση των λειτουργιών του ΟΛΠ στον Λιμένα Πειραιά. Κατά τα έτη 2013 και 2014, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξήγαγε ανεπίσημη έρευνα σχετικά με τη συμμόρφωση του Διακανονισμού ΣΕΠ προς τη Νομοθεσία της ΕΕ (όπως προσδιορίζεται παρακάτω στο Άρθρο 2.3). Προσχέδιο σύμβασης σε σχέση με τον Διακανονισμό ΣΕΠ εγκρίθηκε (i) με την Απόφαση με αρ. 3377/2014 του ΣΤ` Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και (ii) από τη Γενική Συνέλευση του ΟΛΠ της 25ης Νοεμβρίου 2014. Την ίδια ημέρα, ο ΟΛΠ και η ΣΕΠ συμφώνησαν να προβούν σε μια ακόμα τροποποίηση της Σύμβασης ΣΕΠ του 2008 (Τροποποίηση ΣΕΠ του 2014), η οποία κυρώθηκε δυνάμει του Άρθρου 18 του Νόμου 4315/2014 (ΦΕΚ Α' 269/24 Δεκεμβρίου 2014) με ισχύ από τις 24 Δεκεμβρίου 2014. Το αντικείμενο της Σύμβασης ΣΕΠ του 2008, όπως τροποποιήθηκε από την Τροποποίηση ΣΕΠ του 2011 και την Τροποποίηση ΣΕΠ του 2014 (από κοινού, η Σύμβαση Υποπαραχώρησης ΣΕΠ), αφορά στην υποπαραχώρηση στη ΣΕΠ των προβλητών II και III του νέου σταθμού εμπορευματοκιβωτίων του Λιμένα Πειραιά (στο Ικόνιο) για αρχικό διάστημα τριάντα ετών με δύο εν δυνάμει πενταετείς παρατάσεις (η Υποπαραχώρηση ΣΕΠ).

(Ε) Σύμφωνα με τον Νόμο 3986/2011 της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ Α' 152/1.7.2011), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Ελληνικού Δημοσίου Α.Ε. (ΤΑΙΠΕΔ) απέκτησε πλειοψηφικό μερίδιο συμμετοχής στον ΟΛΠ, που αντιστοιχεί σε συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιό του κατά ποσοστό 74,14%. Δυνάμει απόφασης που ελήφθη στις 5 Μαρτίου 2014, το διοικητικό συμβούλιο του ΤΑΙΠΕΔ αποφάσισε και ενέκρινε την προτεινόμενη πώληση μετοχών του ΟΛΠ (που αντιστοιχούν συνολικώς σε ποσοστό 67% του υφιστάμενου μετοχικού κεφαλαίου του ΟΛΠ) μέσω διεθνούς διαγωνιστικής διαδικασίας, διαρθρωμένης σε δύο φάσεις (η Διαδικασία Αξιοποίησης). Στο πλαίσιο της Διαδικασίας Αξιοποίησης και βάσει των διαδικαστικών απαιτήσεων που διέπουν την επιλογή του μελλοντικού μετόχου πλειοψηφίας του ΟΛΠ, το ΤΑΙΠΕΔ όρισε την Cosco (Hong Kong) Group Limited ως προτιμώμενο επενδυτή (ο Προτιμώμενος Επενδυτής). Μετά την ικανοποιητική ολοκλήρωση του ελέγχου της προσυμβατικής νομιμότητας

της Διαδικασίας Αξιοποίησης από το Ελεγκτικό Συνέδριο, το Ελεγκτικό Συνέδριο εξέδωσε απόφαση, με την οποία αποφάνθηκε υπέρ της νομιμότητας και επέτρεψε στο ΤΑΙΠΕΔ τη σύναψη σύμβασης αγοραπωλησίας μετοχών (η ΣΑΜ) για την πώληση και αγορά συνολικώς 16.750.000 μετοχών εκδόσεως του ΟΛΠ, προκειμένου αυτές να μεταβιβαστούν σε δύο δόσεις στον Προτιμώμενο Επενδυτή ή σε θυγατρική του Προτιμώμενου Επενδυτή, καθώς και της Συμφωνίας Μετόχων (όπως ορίζεται στη ΣΑΜ). Ορίζεται ότι η ολοκλήρωση των συναλλαγών που προβλέπονται στη ΣΑΜ εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τη σύναψη της παρούσας Σύμβασης (όπως ορίζεται παρακάτω) από τα Μέρη και από την προσήκουσα κύρωσή της από τη Βουλή των Ελλήνων (η Βουλή των Ελλήνων).

(ΣΤ) Στο πλαίσιο της τρέχουσας Διαδικασίας Αξιοποίησης και όπως προβλέπεται και επιτρέπεται από την Υφιστάμενη Σύμβαση Παραχώρησης (περιλαμβανομένου, ενδεικτικά, του Άρθρου 15.1(iii) αυτής), το Ελληνικό Δημόσιο απέστειλε στις 25 Ιουλίου 2014 επίσημη πρόσκληση στον ΟΛΠ, προσκαλώντας τον σε διαπραγματεύσεις, προκειμένου να συνομολογηθούν κατάλληλες τροποποιήσεις της Υφιστάμενης Σύμβασης Παραχώρησης, με στόχο το περιεχόμενό της να εναρμονιστεί προς τη σκοπούμενη μεταβίβαση σε ιδιώτη επενδυτή πλειοψηφικής συμμετοχής στον ΟΛΠ. Το Ελληνικό Δημόσιο και ο ΟΛΠ προέβησαν σε καλόπιστες διαπραγματεύσεις (οι οποίες περιέλαβαν διαβουλεύσεις στο επίπεδο προπαρασκευαστικής μεικτής επιτροπής με συμμετοχή εκπροσώπων του ΟΛΠ, του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και του Υπουργείου Οικονομικών), καθώς και επακόλουθες επαναδιαπραγματεύσεις, οι οποίες κατέληξαν στην οριστικοποίηση και σύναψη της παρούσας σύμβασης (μαζί με τα Παραρτήματά της, η Σύμβαση).

(Ζ) Κατά τη διαπραγμάτευση της παρούσας σύμβασης, τα Μέρη αναγνώρισαν ότι οι διατάξεις της Υφιστάμενης Σύμβασης Παραχώρησης πρέπει να επικαιροποιηθούν, να διευκρινιστούν και να συμπληρωθούν, με σκοπό α) την ανακατανομή ρόλων, αρμοδιοτήτων και ευθυνών σε σχέση με τη λειτουργία του Λιμένα Πειραιά μεταξύ του ΟΛΠ και του Ελληνικού Δημοσίου και την κατάργηση ορισμένων προνομίων του ΟΛΠ σε σχέση με τη θέσπιση κανόνων, ώστε να επιτευχθεί εναρμόνιση της Υφιστάμενης Σύμβασης Παραχώρησης με την ανάληψη ελέγχου του ΟΛΠ από ιδιωτικό φορέα εκμετάλλευσης, (β)...

(I)Τα Ελληνικό Δημόσιο αναγνωρίζει το δικαίωμα του ΟΛΠ να λειτουργεί κατά τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων του ως κερδοσκοπική εταιρεία, με την επιφύλαξη των όρων που παρατίθενται πληρέστερα στην παρούσα Σύμβαση.

ΣΥΜΦΩΝΟΥΝΤΑΙ ΤΑ ΕΞΗΣ:

1...

2 ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΛΙΜΕΝΩΝ

2.1...Επιπλέον, η ψήφιση του Κυρωτικού Νόμου αναμένεται ότι θα επιφέρει την πλήρη μεταβίβαση ορισμένων προϋπαρχουσών αρμοδιοτήτων κανονιστικού και ρυθμιστικού χαρακτήρα από την ΟΛΠ σε Κυβερνητικό Φορέα του ΕΔ (όπως ορίζεται στο Άρθρο 2.4παρακάτω), προς εκπλήρωση των στόχων που προσδιορίζονται στο Προοίμιο της παρούσας Σύμβασης.2.2...

4.ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ

4.1 Με την παρούσα το Ελληνικό Δημόσιο χορηγεί στον ΟΛΠ το αποκλειστικό δικαίωμα κατοχής, χρήσης, διατήρησης, συντήρησης, βελτίωσης και εκμετάλλευσης των Στοιχείων Παραχώρησης (το Δικαίωμα)...».

10. Στα άρθρα 2,3,8 και 9 του ανωτέρω ν. 4404/2016, το περιεχόμενο των οποίων αντιστοιχεί σε προβλέψεις της Σύμβασης Παραχώρησης και των, επίσης δια του ίδιου νόμου κυρωθέντων, Παραρτημάτων της, προβλέπονται, πλην άλλων, τα ακόλουθα:

« Άρθρο 2

Κρατική εποπτεία

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης Παραχώρησης, η «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» ενεργεί ως διαχειριστική αρχή του Λιμένα Πειραιά και ως πάροχος ολοκληρωμένων λιμενικών υπηρεσιών εντός του Λιμένα Πειραιά.

2. Το Δημόσιο επιβλέπει το σύνολο των δραστηριοτήτων εντός του Λιμένα Πειραιά, καθώς και το σύνολο των δραστηριοτήτων εντός της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης του Λιμένα Πειραιά, σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης Παραχώρησης και την εφαρμοστέα κείμενη νομοθεσία..

Άρθρο 3

Χερσαία Λιμενική Ζώνη

1. Το δικαίωμα που χορηγείται στην «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» κατά παραχώρηση και σύμφωνα με την κυρούμενη Σύμβαση Παραχώρησης, δεν απονέμει ούτε εκχωρεί σε αυτήν ή σε οποιονδήποτε από τους

υφισταμένους ή μελλοντικούς διαδόχους της οποιαδήποτε εμπράγματα δικαιώματα επί της Χερσαίας Λιμενικής Ζώνης του Λιμένα Πειραιά, ούτε επιδρά στη φύση της τελευταίας ως περιουσιακού στοιχείου κυριότητας του Δημοσίου ευρισκόμενου σε κοινή χρήση.

2. Η «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» υποχρεούται να διατηρεί σε ισχύ και να συναινεί στην ανανέωση των συμβάσεων υποπαραχώρησης αναφορικά με τις περιοχές που απαριθμούνται στο Παράρτημα 3.6. (Καθορισμένες Υποπαραχωρήσεις) της Σύμβασης Παραχώρησης, με όρους και προϋποθέσεις ουσιαστικά ταυτόσημους με τους ισχύοντες. Οποιοδήποτε κόστος συντήρησης προκύπτει για τις περιοχές και τα περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στις εν λόγω υποπαραχωρήσεις θα βαρύνουν τον κατά περίπτωση υποπαραχωρησιούχο.

3. Όλες ανεξαιρέτως οι συμβάσεις, συμφωνίες, πράξεις ή ρυθμίσεις οποιουδήποτε είδους ή φύσεως μεταξύ της «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» και οποιουδήποτε προσώπου ή προσώπων, είτε υφισταμένων είτε μελλοντικών, οι οποίες παρέχουν ή προβλέπουν δικαιώματα κατοχής, χρήσης και/ή εκμετάλλευσης οποιουδήποτε τμήματος των περιοχών ή περιουσιακών στοιχείων που αποτελούν αντικείμενο της Σύμβασης Παραχώρησης ή/και απορρέουν ως έννομη συνέπεια από τη Σύμβαση Παραχώρησης ή έστω σχετίζονται με τέτοια δικαιώματα (οι εν λόγω συμβάσεις, συμφωνίες, πράξεις ή ρυθμίσεις συλλογικά αναφερόμενες εφεξής ως «Παράγωγες Ρυθμίσεις») διέπονται από τη Σύμβαση Παραχώρησης και τελούν υπό την επιφύλαξη των διατάξεών της. Με την εξαίρεση της περίπτωσης που περιγράφεται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου 3:

(α) κάθε Παράγωγη Ρύθμιση λύεται σε περίπτωση λήξης ή πρόωρης καταγγελίας αντίστοιχα της Σύμβασης Παραχώρησης και

(β) κανένα πρόσωπο το οποίο ωφελείται έμμεσα ή άμεσα από οποιαδήποτε Παράγωγη Ρύθμιση δεν δύναται να αποκτήσει ή να ασκήσει οποιοδήποτε δικαίωμα ή να εγείρει οποιαδήποτε αξίωση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου από τη Σύμβαση Παραχώρησης ή/και την εν λόγω Παράγωγη Ρύθμιση.

4. Με την καταγγελία ή τη λήξη της Σύμβασης Παραχώρησης, το Ελληνικό Δημόσιο δικαιούται να υποκατασταθεί στο σύνολο ή σε μέρος των υφισταμένων και μελλοντικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.», όπως αυτές απορρέουν από

Παράγωγη Ρύθμιση ή σχετίζονται με αυτήν, με όρους και προϋποθέσεις που μπορούν να συμφωνούνται και να περιλαμβάνονται σε γραπτή συμφωνία μεταξύ, αφενός, του Ελληνικού Δημοσίου, εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και τον Υπουργό Οικονομικών και, αφετέρου, από τον αντίστοιχο αντισυμβαλλόμενο ή αντισυμβαλλόμενους της «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.».

5. Οι διατάξεις του άρθρου 479 του Αστικού Κώδικα δεν εφαρμόζονται:

α) στην περίπτωση υποκατάστασης του Ελληνικού Δημοσίου στα δικαιώματα της «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.», σύμφωνα με την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου και/ή σύμφωνα με το άρθρο 12 (Χορήγηση Δικαιωμάτων και Ανάθεση Υποχρεώσεων από τον ΟΛΠ) της Σύμβασης Παραχώρησης, ή/και β) στην περίπτωση απόδοσης από την «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» στο Ελληνικό Δημόσιο οποιουδήποτε τμήματος των παραχωρούμενων χώρων ή περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με το άρθρο 26 (Λήξη Διάρκειας - Απόδοση) της Σύμβασης Παραχώρησης, συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, της απόδοσης έπειτα από τη λύση της Σύμβασης Παραχώρησης σύμφωνα με τους όρους της, ή/και γ) κατά την άσκηση, από το Ελληνικό Δημόσιο, οποιουδήποτε εκ των δικαιωμάτων του πρόσβασης, επέμβασης ή παρέμβασης σύμφωνα με το άρθρο 20 (Δικαίωμα Πρόσβασης και Δικαίωμα Παρέμβασης) ή το άρθρο 21 (Δικαίωμα Υποκατάστασης - Υπαισέλευσης) της Σύμβασης Παραχώρησης.

Άρθρο 8

Σύναψη συμβάσεων

1. Η «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» δύναται να συνάπτει συμβάσεις για την εκτέλεση έργων και για την παροχή υπηρεσιών, στο πλαίσιο της άσκησης των δικαιωμάτων και της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων της από τη Σύμβαση Παραχώρησης, καθώς επίσης και να υποπαραχωρεί σε τρίτους δικαίωμα χρήσης και εκμετάλλευσης τμημάτων της Λιμενικής Ζώνης, σύμφωνα με τα αναλυτικά αναφερόμενα στα άρθρα 9.3 και 12 της Σύμβασης Παραχώρησης.

2. Κατά τη διαδικασία επιλογής των αντισυμβαλλομένων για τους σκοπούς της προηγούμενης παραγράφου, η «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» υποχρεούται να τηρεί τις αρχές της διαφάνειας, της δημοσιότητας, της ίσης

μεταχείρισης και της απαγόρευσης διάκρισης. Οι υποχρεώσεις της παρούσας παραγράφου δεν επηρεάζονται και δεν περιορίζονται από όποιους τυχόν σχετικούς εσωτερικούς κανονισμούς ήθελε υιοθετηθούν από την «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» ούτε και σε περίπτωση μη συμμόρφωσης της «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» με τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από τη Σύμβαση Παραχώρησης.

3. Οι διαφορές που αναφύονται μεταξύ της «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» και των αντισυμβαλλομένων της σχετικά με τη σύναψη, την ερμηνεία των όρων, την εκτέλεση και την καταγγελία Υποπαραχωρήσεων Ήσσονος Σημασίας (όπως ορίζονται στο άρθρο 9.3 της Σύμβασης Παραχώρησης), θα εκδικάζονται από το Μονομελές Πρωτοδικείο Πειραιά, σύμφωνα με τη ειδική διαδικασία των άρθρων 615 - 620 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, εκτός εάν τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν υπαγάγει τις εν λόγω διαφορές σε διαιτησία.

4. Οι διαφορές που αναφύονται μεταξύ της «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» και των αντισυμβαλλομένων της σχετικά με τη σύναψη, την ερμηνεία των όρων, την εκτέλεση και την καταγγελία των συμβάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 12 της Σύμβασης Παραχώρησης, θα εκδικάζονται από τα Δικαστήρια του Πειραιά κατά την τακτική διαδικασία, εκτός εάν τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν υπαγάγει τις εν λόγω διαφορές σε διαιτησία.

Άρθρο 9

Λιμενικά έργα

1. Η «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» δύναται να προκηρύττει διαγωνισμούς και να αναθέτει συμβάσεις έργων ως ιδιωτικές συμβάσεις, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος άρθρου, χωρίς να υποχρεούται προς τούτο να ακολουθήσει τυπικές διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

2. Η «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» υποχρεούται να διασφαλίζει ότι το σύνολο των εργασιών που έχει αναθέσει και οι οποίες διενεργούνται εντός του Λιμένα Πειραιά, πληρούν όλα ανεξαιρέτως τα εφαρμοστέα τεχνικά πρότυπα, καθώς και τις προδιαγραφές και τις εγγυήσεις τάξης, ασφάλειας και περιβαλλοντικής μέριμνας, όπως εκάστοτε ορίζονται από την νομοθεσία που ισχύει για την εκτέλεση δημόσιων λιμενικών έργων στην Ελλάδα.

3. Οι οριστικές μελέτες σχετικά με έργα που αναλαμβάνονται από την «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» ή για λογαριασμό της λαμβάνουν τη διοικητική έγκριση της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Περιφέρειας Αττικής. Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου 3, οριστική μελέτη που υποβάλλεται στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Περιφέρειας Αττικής τεκμαίρεται ότι συνοδεύεται από πλήρη φάκελο δικαιολογητικών τεκμηρίωσης, εφόσον υποβάλλεται μαζί με ενυπόγραφη δήλωση του Ανεξάρτητου Μηχανικού, όπως αυτός ορίζεται στη Σύμβαση Παραχώρησης, με την οποία και βεβαιώνεται ότι η μελέτη έχει ελεγχθεί από τον Ανεξάρτητο Μηχανικό, πληροί τις προδιαγραφές των άρθρων 7.6 και 7.7 της Σύμβασης Παραχώρησης και ο συνοδευτικός φάκελος είναι πλήρης. Η εν λόγω έγκριση τεκμαίρεται ότι έχει χορηγηθεί εντός ενενήντα (90) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της οριστικής μελέτης, συνοδευόμενης από πλήρη φάκελο δικαιολογητικών τεκμηρίωσης. 4. ...».

11. Στα άρθρα 127,παρ1, 128,παρ1-2 και 131 του ν.4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (Α'94) ορίζονται τα εξής:

« Άρθρο 127

Ίδρυση Δημόσιας Αρχής Λιμένων

1.Ίδρύεται Δημόσια Αρχή Λιμένων (Δ.Α.Λ.), ως αποκεντρωμένη, αυτοτελής και ανεξάρτητη υπηρεσιακή μονάδα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια.....

Άρθρο 128

Σκοπός και αρμοδιότητες Δ.Α.Λ.

1. Σκοπός της Δ.Α.Λ. είναι να συμβάλει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που της απονέμονται, στην επίτευξη των προγραμματικών στόχων του ελληνικού λιμενικού συστήματος, στους οποίους και περιλαμβάνονται: (α)...

2. Η Δ.Α.Λ. ασκεί κάθε αρμοδιότητα, εξουσία ή ευχέρεια φορέα διοίκησης λιμένα που περιέρχεται ειδικά στον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής με διάταξη νόμου που κυρώνει Σύμβαση Παραχώρησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του φορέα αυτού, εφόσον αυτή δεν απονέμεται με άλλη διάταξη νόμου ή απόφαση του Υπουργού αυτού σε άλλον φορέα.3...

Άρθρο 131

Ίδρυση Περιφερειακού Γραφείου Δ.Α.Λ. Πειραιά.

1. Η κατά τόπον αρμοδιότητα της Δ.Α.Λ. εκτείνεται σε όλη την επικράτεια.
  2. Συνιστάται Περιφερειακό Γραφείο Δ.Α.Λ. Πειραιά (Δ.Α.Λ.-Π) με έδρα στο Δήμο Πειραιά. ....
  3. Κατόπιν απόφασης του Συμβουλίου Διοίκησης Δ.Α.Λ., η Δ.Α.Λ.-Π. αναλαμβάνει πλήρως την ευθύνη, τα καθήκοντα και το κόστος συμμόρφωσης με τις διατάξεις του ν. 2881/2001 (Α'16) αναφορικά με το Λιμένα Πειραιά, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 της Σύμβασης Παραχώρησης και την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.
  4. Στο πλαίσιο της παραγράφου 2 του άρθρου 128 του παρόντος νόμου και κατόπιν απόφασης του Συμβουλίου Διοίκησης Δ.Α.Λ., η Δ.Α.Λ.-Π ασκεί όλες τις εξουσίες, αρμοδιότητες και ευχέρειες, που περιέρχονται ειδικά στον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής δυνάμει του νόμου που κυρώνει τη Σύμβαση Παραχώρησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.» (ΟΛΠ Α.Ε.), εφόσον αυτή δεν απονέμεται με άλλη διάταξη νόμου ή απόφαση του Υπουργού αυτού σε άλλον φορέα. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, η οποία εκδίδεται εντός τριών (3) μηνών από την έκδοση του παρόντος, δύναται να εξειδικεύονται κατά περιεχόμενο οι ως άνω αρμοδιότητες. Η παράλειψη έκδοσης της απόφασης αυτής δεν κωλύει την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.».
- 12.** Στο άρθρο 86,παρ.1 και 5 του ν.4676/2020 «Εκσυγχρονισμός θεσμικού πλαισίου για τις θαλάσσιες αερομεταφορές και λοιπές διατάξεις» (Α'67) ορίζεται ότι:
- «1. Η Δημόσια Αρχή Λιμένων (Δ.Α.Λ.) που ιδρύθηκε και λειτουργεί με τις διατάξεις των άρθρων 127 επ. του ν. 4389/2016 (Α' 94), όπως ισχύει, καθώς και τα Περιφερειακά Γραφεία αυτής, καταργούνται.... Οι προβλεπόμενες στο άρθρο 128 του ν. 4389/2016 αρμοδιότητες της Δ.Α.Λ. και των Περιφερειακών Γραφείων αυτής ασκούνται από τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και δύνανται να μεταβιβαστούν σε άλλα όργανα και υπηρεσίες του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής με το προεδρικό διάταγμα της παραγράφου...

5. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος τίθενται σε ισχύ με την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 2. Οι λοιπές διατάξεις του παρόντος άρθρου τίθενται σε ισχύ από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

12. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

13. Η πρόληψη, ο εντοπισμός και η πάταξη της διαφθοράς, αλλά και η διασφάλιση της σύννομης και ορθής διαχείρισης του δημοσίου χρήματος, υπό συνθήκες διαφάνειας, αποτελούν κοινούς σκοπούς του ενωσιακού και του εθνικού νομοθέτη και απαραίτητη προϋπόθεση διασφάλισης και ενδυνάμωσης της δημοκρατίας. Με στόχο την επίτευξη του μείζονος δημοσίου συμφέροντος προαναφερθέντος σκοπού, ο εθνικός νομοθέτης, συμπορευόμενος με τον ενωσιακό νομοθέτη, ήδη από το έτος 2003, θέσπισε, με τον ν.3213/2003, ιδιαίτερο τρόπο ελέγχου της περιουσιακής κατάστασης συγκεκριμένων κατηγοριών προσώπων, ως εκ της ιδιότητάς τους, η οποία (ιδιότητα) είτε συνδέεται με τη διαχείριση δημοσίου χρήματος, είτε τεκμαίρεται ως ικανή να ασκεί επιρροή στη διαμόρφωση γνώμης ή/και στη λήψη σημαντικών για τη δημοκρατία και το κοινωνικό σύνολο αποφάσεων. Με την πάροδο των ετών, ο σχετικός κύκλος των υπόχρεων για υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης διευρύνθηκε με διαδοχικές προσθήκες και νέων κατηγοριών προσώπων στον σχετικό κατάλογο που περιλαμβάνεται στο άρθρο 1,παρ.1. του ν.3213/2003. Στις σχετικές προσθήκες νέων κατηγοριών υπόχρεων περιλαμβάνονται και οι περιπτώσεις λδ και λθ του ερωτήματος, ενώ αρμόδια για τον σχετικό έλεγχο, μετά τις αλλαγές που επέφερε ο ν. 4557/2018, κατά την ενσωμάτωση της οδηγίας 2015/849, κατέστη η μονάδα Γ΄ της ανεξάρτητης «Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες», όπως μετονομάστηκε η από το έτος 2008 λειτουργούσα «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης».

Καθόσον αφορά στην περίπτωση λδ, μεταξύ των υπόχρεων προσώπων περιλαμβάνονται και τα πρόσωπα που ασκούν διοίκηση ή/και διαχείριση σε ιδιωτικές εταιρείες που συμμετέχουν σε συμπράξεις μεταξύ Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), ενώ στη περίπτωση λθ συμπεριλαμβάνονται και ο ιδιοκτήτης, οι εταίροι, οι βασικοί μέτοχοι, τα εκτελεστικά μέλη οργάνου διοίκησης και τα διευθυντικά στελέχη ελληνικών επιχειρήσεων που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, εφόσον το αντικείμενό τους υπερβαίνει τα αναφερόμενα στην περίπτωση ια' ποσά ανά περίπτωση, εξαιρουμένων των βασικών μετόχων και των μετόχων επιχειρήσεων που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις και είτε οι ίδιες είτε οι βασικοί μέτοχοι αυτών εμπίπτουν στις εξαιρέσεις από την υποχρέωση ονομαστικοποίησης της παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005.

Λαμβάνοντας υπόψη τον σκοπό θέσπισης του ν.3213/2003, αλλά και την σταδιακή επέκταση εφαρμογής του, κατά την πάροδο του χρόνου, συνάγεται ότι η, κατά τις διατάξεις του συγκεκριμένου νόμου, έννοια των «δημοσίων συμβάσεων» δεν ταυτίζεται μόνο με την έννοια των δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών του ν.4416/2016. Η, κατά το ν. 3213/2003, έννοια της δημόσιας σύμβασης είναι μια ειδική, ευρύτερη και δυναμικά εξελισσόμενη αυτόνομη έννοια στην οποία, πέραν από τη κατηγορία των παραδοσιακών συμβάσεων δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, περιλαμβάνονται και οι πλέον σύγχρονες μορφές συμβάσεων σε διάφορους τομείς, συμβάσεων στις οποίες οι κατά περίπτωση αναθέτουσες αρχές συμβάλλονται (εξ επαχθούς αιτίας, καταβάλλοντας αμοιβή ή/και ανταλλάγματα) με τρίτους προκειμένου να επιτευχθεί αποτέλεσμα που θα εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον (π.χ. συμβάσεις στους τομείς ύδατος, ενέργειας ή μεταφορών, συμβάσεις κάθε είδους παραχώρησης κ.ο.κ.). Η ειδικότερη διαδικασία ανάθεσης μιας τέτοιας σύμβασης είναι ουσιαστικά αδιάφορη για την εφαρμογή του ν.3213/2003 και την επίτευξη των προεκτεθέντων σκοπών του. Η νομοθετική ρύθμιση των διαδικασιών ανάθεσης από δημόσιες αρχές/δημόσιους φορείς συμβάσεων υψηλού οικονομικού αντικείμενου τεκμαίρεται ότι αφορά σε δημόσια σύμβαση του ν.3213/2003. Υπό την αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή, ότι δηλ. ως δημόσιες συμβάσεις νοούνται μόνο οι δημόσιες συμβάσεις του ν. 4412/2016, προκύπτει λογικό κενό και ουσιαστική αναίρεση του σκοπού της καθιέρωσης του «πόθεν

έσχες», καθώς δεν μπορεί να γίνει κατανοητό γιατί ο εμπλεκόμενος σε μια δημόσια σύμβαση προμήθειας κάποιων εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ πρέπει να περιλαμβάνεται στην κατηγορία των ελεγχόμενων προσώπων, ενώ ο εμπλεκόμενος σε μία σύμβαση παραχώρησης δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ αποκλείεται από τον σχετικό έλεγχο.

14. Καθόσον αφορά στην ανώνυμη εταιρεία «Ο.Λ.Π. Α.Ε.», κατά τα ειδικότερα και αναλυτικώς αναφερόμενα στο προοίμιο της κυρωθείσας με το άρθρο 1 του ν. 44404/2016 Σύμβασης Παραχώρησης, αυτή, με την πάροδο των ετών, μετασχηματίσθηκε από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου σε δημόσια εταιρεία κοινής ωφέλειας, ήδη δε, μετά την εισαγωγή των μετοχών της στο Χρηματιστήριο και τη διάθεση της πλειοψηφίας των μετοχών της, μέσω του ΤΑΙΠΕΔ, σε ιδιώτες επενδυτές, η ΟΛΠ ΑΕ απώλεσε τον χαρακτήρα του νομικού προσώπου διφυούς χαρακτήρα και, όπως και νομολογιακά γίνεται δεκτό, η ΟΛΠ ΑΕ αποτελεί πλέον νομικό πρόσωπο αμιγώς ιδιωτικού δικαίου, δηλ. ανώνυμη εταιρεία που λειτουργεί με επιχειρηματικά κριτήρια (βλ. ΟΛΣΤΕ1076/2019, ΓνΝΣΚ 55/2020, ΟΛΣΤΕ 547/2022).

15. Περαιτέρω, από τη συγκριτική επισκόπηση των διατάξεων που επιβάλλουν ειδικές διαδικασίες και διατυπώσεις για την ανάθεση και σύναψη των επιμέρους κατηγοριών και ειδικού δημοσίου συμφέροντος συμβάσεων που έχουν αναφερθεί (Σ.Δ.Ι.Τ του ν.3389/2005, Συμβάσεις Παραχώρησης του ν.4413/2016, Δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών, υπηρεσιών, μελετών του ν. 4412/16), ανεξάρτητα από την ειδικότερη κατηγορία συμβάσεων που αυτές αφορούν, συνάγεται ότι, τόσο κατά την ενωσιακή, όσο και την εθνική νομοθεσία, προκειμένου ένα νομικό πρόσωπο, αν και ιδιωτικού δικαίου, να χαρακτηριστεί ως αναθέτουσα αρχή ή δημόσιος ή αναθέτων φορέας, κατά την κοινή αντίληψη και έννοια αυτών των διατάξεων, πρέπει να συγκεντρώνει μια σειρά ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που να αναιρούν, επί της ουσίας, τον, κατά την «εξωτερική μορφή» αυτής της νομικής οντότητας, ιδιωτικό χαρακτήρα της. Η ενδεικτική απαρίθμηση των βασικών κριτηρίων χαρακτηρισμού μιας ιδιωτικού δικαίου οντότητας ως δημόσιας, και συνεπώς εμπίπτουσας στη κατηγορία της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα, κατά το λειτουργικό κριτήριο, απαιτεί, τουλάχιστον α. ο επιδιωκόμενος σκοπός να είναι πρωτίστως δημοσίου συμφέροντος και όχι εμπορικός ή επιχειρηματικός, β. η πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου της να μην

κατέχεται από ιδιώτες ή τουλάχιστον το 50% τη χρηματοδότησής της να προέρχεται από δημόσιους πόρους, γ. η κατά περίπτωση εμπλεκόμενη δημόσια αρχή ή οντότητα να έχει ουσιαστική συμμετοχή στη διοίκηση και διαχείρισή της ή/και να μπορεί να επηρεάζει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, όπως συμβαίνει στη περίπτωση διορισμού της πλειοψηφίας των μελών των οργάνων διοίκησης και λήψης αποφάσεων.

16. Στη κρινόμενη περίπτωση, δηλ. της Ο.Λ.Π. Α.Ε., υπό τη σημερινή μορφή της, ο σκοπός που αυτή επιδιώκει, όπως ειδικότερα προσδιορίζεται από τη Σύμβαση Παραχώρησης που κυρώθηκε με τον ν.4404/2016, όπως, μετά και τη τροποποίησή της με τον ν. 4838/2021(Α 180) , ισχύει, καθώς και τις λοιπές συναφείς διατάξεις του, προκύπτει ότι η εταιρεία ασκεί τη διαχείριση του λιμένα Πειραιώς, παρέχουσα τις σχετικές προβλεπόμενες υπηρεσίες, ως ιδιώτης επιχειρηματίας/πάροχος έναντι ανταλλάγματος, ενώ η άσκηση αρμοδιότητας, εξουσίας ή φορέα διοίκησης του λιμένα έχει επιφυλαχθεί στα, εκάστοτε και κατά περίπτωση, οριζόμενα εκ του νόμου διοικητικά όργανα (Δημόσια Αρχή Λιμένων/Δ.Α.Λ. του ν.4389/2016 και ήδη, με βάση τον ν. 4676/2020, Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής). Η ασκούμενη από το Ελληνικό Δημόσιο διοικητική εποπτεία του άρθρου 2 του ν.4404/2016 έχει γενικό χαρακτήρα, ενώ η, εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου, παρακολούθηση της ορθής εκτέλεσης της Σύμβασης Παραχώρησης, αποτελεί άσκηση συμβατικού δικαιώματος του Ελληνικού Δημοσίου. Περαιτέρω, το Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο δεν διατηρεί πλέον την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου, δεν διαθέτει δικαιώματα που να επιτρέπουν την ανάμειξή του στις εταιρικές υποθέσεις της Ο.Λ.Π. Α.Ε. και την εκ του λόγου αυτού ικανότητα διαμόρφωσης των εταιρικών και επιχειρηματικών αποφάσεων της εταιρείας. Κατόπιν αυτών, σύμφωνα και με τις σχετικές νομολογιακές και γνωμοδοτικές παραδοχές, η Ο.Λ.Π. Α.Ε. δεν συγκεντρώνει τα χαρακτηριστικά ενός δημόσιου/αναθέτοντος φορέα.

Η σχετική κρίση δεν ανατρέπεται από το γεγονός ότι, δυνάμει των διατάξεων της Σύμβασης Παραχώρησης, αλλά και των λοιπών διατάξεων του ν.4404/2016 που έχουν ήδη αναφερθεί, προβλέπεται η εκ μέρους της Ο.Λ.Π. Α.Ε. ανάθεση συμβάσεων σε τρίτους. Η, μεταξύ της Ο.Λ.Π. Α.Ε. και τρίτων, σύναψη συμβάσεων αφορά σε συμβάσεις του ιδιωτικού δικαίου που συνομολογούνται προεχόντως με όρους αγοράς, ανεξαρτήτως της

επιβαλλόμενης τήρησης γενικών αρχών του δικαίου (διαφάνειας, δημοσιότητας, ίσης μεταχείρισης, απαγόρευσης διακρίσεων) ή της ειδικής πρόβλεψης του τρόπου επίλυσης τυχόν διαφορών μεταξύ της Ο.Λ.Π. Α.Ε. και των αντισυμβαλλόμενων της.

Αυτονόητο είναι ότι η Ο.Λ.Π. Α.Ε., ως ιδιωτική επιχείρηση, δύναται και δεν αποκλείεται να αποκτήσει, εντός των καταστατικών σκοπών της και εφόσον συντρέχουν οι κατά περίπτωση νόμιμες προϋποθέσεις, την ιδιότητα του αντισυμβαλλόμενου σε συμβάσεις που ανατίθενται από αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα, σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις του ν. 3389/2005 (Σ.Δ.Ι.Τ.), αλλά και των λοιπών συναφών νόμων που προσδιορίζουν διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων (π.χ. ν.4412/2016 περί δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών, υπηρεσιών).

17. Κατά συνέπεια λόγου προς τις ανωτέρω γνωμοδοτικές παραδοχές, η - υπό εκτέλεση και υπό την τρέχουσα μορφή και λειτουργία της - Σύμβαση Παραχώρησης του ερωτήματος συνάγεται ότι συγκεντρώνει τα χαρακτηριστικά της Σύμβασης Παραχώρησης του ν.4413/2016 (σχ. από 10.08.2018 Τεχνική Οδηγία ΕΑΔΗΣΥ με θέμα: Έννοια των συμβάσεων παραχώρησης), αλλά και της δημόσιας σύμβασης, κατά την έννοια του ν.3213/2003, καθώς το μεν πρώτο αντισυμβαλλόμενο μέρος, δηλαδή το Ελληνικό Δημόσιο φέρει την ιδιότητα αναθέτουσας αρχής, το δε άλλο αντισυμβαλλόμενο μέρος, δηλ. η ανώνυμη εταιρεία ΟΛΠ ΑΕ είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, που λειτουργεί με ιδιωτικοοικονομικά και επιχειρηματικά κριτήρια, παρέχει δε έναντι του συμφωνηθέντος ανταλλάγματος τις περιγραφόμενες στη σύμβαση υπηρεσίες διαχείρισης του μεγαλύτερου λιμένα της χώρας, που τελεί υπό κρατική εποπτεία.

18. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α'), γνωμοδοτεί, ομόφωνα και για το σύνολο των σκελών του ερωτήματος, ως εξής:

α. Η Ο.Λ.Π. Α.Ε., υπό την παρούσα νομική και πραγματική κατάσταση, είναι νομικό πρόσωπο αμιγώς ιδιωτικό, το οποίο δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας/οργανισμός δημοσίου δικαίου, κατά την έννοια των διατάξεων για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων.

β. Η Ο.Λ.Π. Α.Ε. δύναται να συμβάλλεται ως ιδιώτης αντισυμβαλλόμενος σε διάφορες κατηγορίες συμβάσεων, όπως του ν.3389/2005 (Σ.Δ.Ι.Τ.), του ν.

4412/2016 (δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών, υπηρεσιών), του ν. 4413/2016 (Συμβάσεις Παραχώρησης) κ.ο.κ.

γ. Η μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και Ο.Λ.Π. Α.Ε., υπό εκτέλεση, Σύμβαση Παραχώρησης, που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν.4404/2016, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4838/2021 και ισχύει, φέρει τα χαρακτηριστικά της Σύμβασης Παραχώρησης του ν.4413/2016 και αποτελεί δημόσια σύμβαση, κατά την αυτόνομη έννοια της περ. λθ της παρ.1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003, όπως ισχύει.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 9 Ιουνίου 2022

Η Πρόεδρος

Ο Εισηγητής

Στυλιανή Χαριτάκη

Αναστάσιος Ράλλης

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

ANASTASIOS RALLIS

Ψηφιακά υπογεγραμμένο
από ANASTASIOS RALLIS
Ημερομηνία: 2022.06.09
10:25:11 EEST